

УДК 159.922.2:316.42

DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2019/5-1/3>

Л. Люта, канд. соціолог. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна
ORCID iD 0000-0002-9140-905X

ІНТЕРЕСИ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Присвячено аналізу сутності поняття "інтерес". Проаналізовано, як нові соціальні зміни, провокують появу нових організаційних форм. Проілюстровано, що об'єднання в нових організаційних формах відбувається на нових засадах. Представлено, що інтерес завжди є усвідомлений і раціональний за своєю сутністю. Поза інтересами не існує соціальної активності. Простір, де переважають інтереси – це простір соціальних змін.

Ключові слова: інтерес, потреби (насичувані, ненасичувані), соціальні зміни, організаційні форми, соціальна активність.

Вступ. Аналіз соціальних процесів і стрімких соціальних змін спонукає нас детальніше зупинитися на аналізі сутності поняття "інтерес". Зміна способу життя призвела до того, що переважна більшість людства нині не бореться за виживання. У новій парадигмі відбуваються зміни в інституційних процесах. Загалом збільшився рівень матеріальних статків. Люди можуть жити не тільки, задовольняючи потреби, а й реалізуючи свій сутнісний інтерес. Інтерес, який захоплює людей, змінює нашу соціальну реальність. Соціальні процеси, соціальні відносини та нові соціальні практики народжуються на інших засадах. Нові підстави інституційних процесів вимагають з'ясування сутності інтересу, навколо якого так успішно об'єднуються люди.

Поняття "інтерес" у сучасній психологічній та соціологічній літературі трактується не однозначно. Це багатозначне та полісемантичне поняття. У психологічній науці інтерес розглядається як одна із фундаментальних природних емоцій і є домінуючою серед усіх емоцій здорової людини. Він присутній навіть у новонароджених. Головна теза всіх визначень інтересу – це форма прояву пізнавальної потреби. В основі інтересу є цікавість, тому досить часто його зводять до пізнавальної сфери. Інтерес – потужний стимул активності особистості, під його впливом усі психічні процеси відбуваються особливо інтенсивно і напружено, а діяльність стає захоплюючою і продуктивною [1].

Соціологи визначають інтерес, з одного боку, як можливість вибору з мозаїки різноманітних можливостей і шансів, а з іншого – як адаптацію суб'єкта до нестабільних і невизначених реалій, як механізм залучення і способу ідентифікації в багатопольному соціумі [2, с. 57].

Загалом інтерес постає як вибіркова увага, почуття, емоція, потреба, прагнення, оцінка значення, прихильність, потяг. Майже всі автори погоджуються, що інтерес постає як стимул вибіркової активності стосовно певних областей дійсності.

Потреби відіграють значну роль у визначенні інтересу. Уявлення про потребу як про єдину причину цілей людини виникло ще за часів Античності. Потреба – це нужда або недостатність будь-чого, необхідна для підтримання життєдіяльності й розвитку організму, людської особистості, соціальної групи, суспільства; своєрідний соціальний збудник активності. У філософії інтерес так чи інакше пов'язують з практичною діяльністю і розглядають як чинник, що бере свій початок більшою мірою в необхідності, нужді, ніж у бажаннях, почуттях, емоціях.

Аналіз досліджень і публікацій. Поняття "інтерес" (від лат. *interest* – мати значення) з'явилася у філософії в XIX в. і стало одним із ключових. На думку І. Канта і Г. Гегеля, інтерес – реальна причина діяльності соціальних суб'єктів, що лежить в основі безпосередніх спонукань, ідей, дій, що визначається становищем і роллю цих суб'єктів (індивідів, соціальних груп) у системі суспільних відносин. Соціальний інтерес – це форма, в якій індивід або соціальна група безпосередньо усвідомлює

своє реальне становище і свої потреби, що виражаються у формі цілей, які ставить собі індивід.

На думку С. Л. Рубінштейна, між інтересом і потребою можна поставити знак рівності, оскільки потреба викликає бажання володіти предметом, а інтерес – ознайомитися з ним. На цій підставі він визначив інтерес як специфічний мотив пізнавальної діяльності й виявив наявність у ньому двох моментів: емоційної привабливості й усвідомленої значущості [3, с. 525].

Інші учені говорять про інтерес як спрямованість, але вже у зв'язку із психічними процесами. Г. І. Щукіна називає його "вибірковою спрямованістю психічних процесів на об'єкти і явища навколишнього світу", одночасно стверджуючи, що це "особливе вибіркоче ставлення до навколишнього світу" [4, с. 6].

Інше трактування інтересу дав Д. Фейдмен, який розглядав інтерес як елемент потребо-мотиваційної сфери індивіда. За його уявленнями, соціальний інтерес є основою інтеграції в суспільство й сприяє усуненню почуття неповноцінності. Поняття соціального інтересу визначається як прагнення до кооперації з іншими людьми для досягнення спільних цілей, готовність до змагальності, відповідального вибору, творчості [5, с. 125].

А. Г. Здравомислов визначає, що інтерес є безпосереднім спонукальним мотивом діяльності людини. Він звертає увагу на інший його бік – інтерес є також щось об'єктивне, незалежне від волі й свідомості людини. "Інтерес є і об'єктивним ставленням, і суб'єктивним спонуканням – єдністю об'єктивного і суб'єктивного, що показує положення індивідів і груп у соціально-економічній та політичній структурі суспільства" [6, с. 6].

А. С. Айзикович стверджує, що інтереси – це соціально детерміновані потреби. Спільне між потребою та інтересом ще більше підкреслює їхні відмінні ознаки. Якщо потреби обумовлюються матеріальними та духовними продуктами, то інтереси визначаються місцем соціального суб'єкта в системі економічних відносин. Потреби виступають як джерело активності й внутрішньої спонукальної сили діяльності. Функція інтересів полягає у визначеності напрямку та характеру зміни об'єктивного світу. Функція потреб – у цілеспрямованості інтересів. Якщо основою активності живого організму виступають потреби, точніше ступінь їхньої невдоволеності, то соціальна активність обумовлюється інтересом. Поза інтересами не існує й соціальної активності [2, с. 167].

Аналіз сучасних закордонних джерел свідчить, що найчастіше інтерес представляють як емоцію [7]. Інтереси отожднюють із соціальними інтересами, маючи на увазі соціальні потреби. У такому контексті вони дають можливість задоволення потреби в належності та реалізації бажання допомогти ближньому [8]. Тобто соціальний інтерес – це все, що приносить допомогу іншим і суспільству загалом. Емпіричні дослідження демонструють кореляцію соціального інтересу із самоцінкою, альтруїзмом, волонтерством, соціальною турботою, щастям і задоволеністю життям. Закордонні

автори [7, 8, 9] представляють соціальний інтерес як елемент "психологічного благополуччя" і пов'язують з проблематикою психології соціальної роботи.

Однак слід зазначити, що як вітчизняні? так і закордонні автори є своїх наукових розвідках використовують літературу більш пізнього періоду. Сучасні публікації являють собою лише результати емпіричних досліджень. Соціальна ситуація розвивається так стрімко, що не знайшла повною мірою відображення в науковій літературі. Сплеск наукового інтересу до поняття "інтерес" пов'язано із соціальними змінами, які відбуваються у суспільстві. Найбільша кількість публікацій зафіксована на початку та наприкінці минулого століття. У цей період відбуваються структурні та територіальні реорганізації, зміна державного устрою та ідеології. Соціальні зміни спонукають до аналізу засад, на яких вони відбуваються.

Мета нашого дослідження – з'ясувати сутність поняття "інтерес" і виявити, за яких обставин він постає рушієм соціальних змін.

Соціальний інтерес є справжня, реальна причина соціальних дій, який постає за мотивами та думками учасників цих дій. Інтерес – це єдине, що має значення.

Отже, інтерес – це спрямованість суб'єкта на важливі для нього об'єкти. На відміну від потреб, які зосереджені перш за все на предметі їхнього задоволення, інтерес спрямований на соціальні інститути, норми взаємодії в суспільстві, від яких залежить перерозподіл цінностей і благ, що забезпечують задоволення потреб. Інтереси виступають найважливішою детермінантою діяльності.

На нашу думку, аналіз взаємодії понять "інтерес", "потреба", "мотив" є самим змістовним у виявленні сутності інтересу.

Потреба відрізняється від інтересу за своєю суттю. Потреба – нужда в будь-чому, що об'єктивно необхідне для підтримання і розвитку організму, особистості, соціальної групи та суспільства загалом. Якщо виходити із цього визначення, то інтерес, навпаки, з'являється не від відчуття нестачі. Інтерес саме те, без чого ми можемо жити.

У класичних психологічних підходах, коли не розмежовували потреби й інтереси, виокремлювали насичувані та ненасичувані потреби. У нашому сьогоденні розумінні те, що можна задовольнити, є прикладом потреби, а ненасичувані потреби – це інтерес. Наприклад, культурні та естетичні потреби. Вони не мають перед собою конкретного результату, задовольнити їх повністю в конкретний момент неможливо. Що може бути результатом такого задоволення? Це може бути інтересом на все життя. Можливо потреба в музиці може бути, але інтерес до неї не робить з нас музиканта. Інтерес перетворює нас на "аматора", ентузіаста своєї справи.

В історичній ретроспективі ми маємо багато прикладів, коли поміщики організували театральні трупи. Вони купували літературу, костюми, реквізит. У таких театральних колективах народжувалися майбутні зірки театру. Їх об'єднував інтерес, а не культурна чи естетична потреба.

У театральній сфері набирають популярності соціальні та *playback* театри, де учасниками є непрофесійні актори. Актуалізувавши власний інтерес, вони привертають увагу до розв'язання соціальних проблем.

Дискусійною є теза щодо тимчасового характеру інтересу. Досить часто дослідники зазначають, що він має певний означений час існування, який із часом зникає. Однак інтерес може існувати все життя. Задоволення інтересу не призводить до його згасання, навпаки з'являються нові. Наприклад, колекціонування марок, таке захоплення не має терміну дії. Про стійкість інте-

ресу свідчить подолання труднощів у здійсненні діяльності, яка сама по собі інтерес не представляє. Коли таке трапляється, можна говорити про "захоплення", "цікавість", "пристрасть". Процес задоволення потреб може бути безкінечний. Інтерес може залишатися незмінним усе життя, або реалізація одного інтересу переходить у реалізацію наступного. Інтереси можуть із часом трансформуватися, але це не трансформація самого інтересу – це трансформація "Я-концепції" індивіда.

Інтерес завжди є усвідомлений і раціональний за своєю сутністю. Нераціональною є поява інтересу, він завжди з'являється спонтанно. Ми не знаємо, що впливає на процес його появи. Інтерес завжди особистісно-направлений на певну предметність. Мотиви на відміну від інтересів можуть нами не усвідомлюватися.

Суттєва відмінність між потребою та інтересом є в ситуації виникнення. Пошук предмета інтересу можливий. Ми можемо поставити собі подібне завдання пошуку нового хобі чи зайнятості. Цей процес схожий на апробацію того, що виявиться для нас цікавим. Потреби, на відміну від інтересів, нас шукають самі.

У когнітивному плані інтерес має ідею, а потреба безідейна. Це ілюструє класичний приклад аналізу потреб піраміда А. Маслоу. Практика показує, що його схема – це потреби лише до третього рівня. Потреба в безпеці та комфорті ідей немає. Люди дійсно задовольняють базові та соціальні потреби. На рівнях самореалізації та самоствердження актуалізується інтерес і з'являється ідея. Людина не може неусвідомлено шукати собі відповідну сферу зайнятості та проект, де зможе задовільними найвищі потреби. Кожен індивід усвідомлено актуалізує свій інтерес, який дає можливість самореалізації, а не навпаки. Потреби актуалізуються самі по собі. Це природна система індивіда. Навіть соціальні потреби є для нас природними. Інтерес – це завжди результат активності. Він спонтанний. Ми ніколи не знаємо, що для нас стане цікавим завтра. Інтерес відкриває поле можливостей в реалізації ідей.

Соціальні зміни відрізняються за своєю суттю. Якщо вони несуть нову ідею, то така ідея відповідає інтересам, а не потребам. Якщо соціальні зміни продиктовані незадоволеними базовими потребами, ми отримуємо соціальний бунт (революцію). Євромайдан, на якому збиралися студенти, виражав їхній інтерес до євроінтеграційних процесів. Рушійна сила їхнього зібрання – інтереси. Це був вияв світоглядного інтересу. Студенти демонстрували те, що приймають і розділяють європейські цінності, а не від відчуття нестачі. Коли внутрішні війська почали їх розганяти, включилися потреби (безпеки, виживання, комфорту і т.д.).

Цікавим є співвідношення потреби та інтересу на прикладі ЛГБТ-спільнот. У безпосередніх учасників – це потреба. Однак політики досить часто використовують це у своїх інтересах. Наприклад, побудова ліберально-демократичного суспільства.

Рух фемінізму щодо рівності жінок – це інтерес, а не потреба. Хоч із такою тезою не погодяться самі феміністки. Рівність жінок у суспільстві – не спонтанна потреба, яка є неусвідомленою. Це чітко усвідомлене прагнення, бажання, устремління, потяг, тобто інтерес.

Сучасні соціальні зміни, які відбуваються в об'єднаних територіальних громадах, ілюструють прямий соціальний інтерес. Якщо у місцевих жителів з'являється інтерес, який має ідею, їм вдається об'єднатися. Прикладами такого інтересу може бути:

- регіональне процвітання;
- перерозподіл місцевих фінансів;
- самостійність у прийнятті рішень.

Об'єднати жителів громади може й потреба, але це буде тимчасово. Наприклад, такими потребами можуть бути: централізоване водопостачання; розподіл землі; боротьба із забрудненням річок, лісів; чисте повітря; хороші дороги. Громада, об'єднана навколо потреби, розпадається, коли вона задовольняється. Інтерес має ненасичувану основу, він не спрямований на отримання конкретного результату.

Перед громадою може стояти завдання – розвиток комунікаційних зв'язків. Усе залежить від змісту ключового поняття. Ми можемо або отримати задоволення потреби, або стійкий соціальний розвиток навколо інтересу. Розмежувати ці два поняття набагато простіше, ніж реалізувати в межах конкретного проєкту. Побудова дороги, прокладка оптоволоконного кабелю для інтернету мають конкретний кінцевий результат, досягнувши якого громада розпадеться. Розвиток культурних комунікацій, освітніх програм, торгових зв'язків може утримувати учасників у мережному контексті. Наприклад: організація фестивалю локальної їжі чи народної творчості; міжрайонні змагання із шахів: олімпіади з математики: організація ярмарок сільськогосподарської продукції та передових аграрних технологій. Ефективність таких проєктів не визнається досягненням конкретного результату, вони не мають терміну дії. Такі заходи можуть трансформуватися та в кінцевому варіанті залучити потужних інвесторів, які побудують дорогу, проведуть воду та інтернет, оскільки це буде економічно виправдано. Місцеві жителі будуть у вигаді доки їх буде утримувати інтерес. Він постає як постійна мотивація. За таких обставин будь-який індивід чи група опиняється в мережному просторі реалізації проєкту та й навіть вузлом потужної мережі.

У реалізації таких проєктів у межах міжнародних програм є певні застереження. Вони проявляються в етнічних відмінностях і специфіці регіонального менталітету, те, що на думку закордонних спеціалістів, може містити соціальну складову, у наших реаліях не отримує підтримки. У розробці програм регіонального розвитку слід детально прораховувати такі моменти. Соціальний принцип у кожній конкретній спільноті має свій контекст. Ідея сталого розвитку може реалізуватися лише в межах актуалізації інтересу, а не через задоволення потреби.

У ситуаціях, коли гостро не стоїть питання індивідуального виживання, починають переважати групові форми підтримки та толерантності. Тільки через різноманіття слабких, ми отримуємо свою силу. Рівноправність досягається через рівноправність слабких. Слабкість означає, що вони в деяких аспектах життєдіяльності не можуть самостійно забезпечити своє існування. Існують два аспекти цієї проблеми. Люди можуть мати тотальну слабкість, тобто глибоку інвалідність. Наша спроможність підтримувати таку категорію слабких показує нашу власну силу не тільки в економічному, але й наш прогрес в етичному плані. У плані усвідомленості нашої спільноти для тих, хто не може зробити це самостійно.

В іншому аспекті є категорія слабких, які не можуть забезпечити самостійне фізичне існування, або погано вписуються у прийняті соціальні стандарти, але самі постають носіями нових ідей, нових соціальних норм і норм взаємодії. Практично всі художники, музиканти, учені в соціальному сенсі слабкі. Вони сильні тільки на сцені, за мольбертом, за комп'ютером. Вони несуть кожного разу інше, що не сходиться із загальноприйнятими нормами. Там, де ми можемо підтримати щось "інакше", ми отримуємо прогрес суспільства в науці, мистецтві, технологіях. Для ілюстрації можемо навести

приклад і таких відомих діячів, як Ван Гог, Стівен Хокінг, Альберт Ейнштейн.

Традиційно, наприклад у Британії, наукою та мистецтвом займалися представники аристократії, лише вони могли собі дозволити не думати про виживання та "хліб насущний". Інші верстви населення не були включені до цього процесу, вони постійно задовольняли лише потреби і не мали можливості вийти за рамки традиційних уявлень. З відкриттям університетів у Європі з'явився механізм підтримки науки. Вона перестає бути виключно шляхетною, представники різних верств населення дали поштовх новим науковим досягненням. Урешті-решт, наука стала наукою.

У висновку можемо зазначити, що поза інтересами не існує соціальної активності. Простір, де переважають інтереси – це простір соціальних змін. Ці зміни можуть бути революційні, такий характер суттєво впливає на швидкість процесів, які відбуваються у соціумі.

1. Між інтересом та ненасичуваною потребою можна поставити знак "дорівнює". Інтерес виникає і формується через світоглядні установки. Якщо є інтерес – є сенс життя. Поява сенсу життя базується на актуалізації інтересу. Сам по собі сенс життя віднайти важко, а пошуки інтересу надають можливість відчувати, що життя наповнене і змістовне. І тривати це може все життя, оскільки не передбачається конкретний результат.

2. Аналіз наукових джерел і час їхнього створення зафіксували, що існує зв'язок між соціально-економічними процесами та розумінням сутності потреби та інтересу. Соціальні зміни впливають на те, коли інтерес і потреба ототожнюються та розмежовуються. Форма державного устрою впливає на визначення сутності цих понять. У тоталітарних державах по своїй суті інтерес постає як частина потреби. Будь-які державні утворення направлені на задоволення потреби, а індивід не може існувати поза організаціями.

3. В історичні періоди, коли відбувається підтримка та поживлення громад як основної ланки державного устрою, інтерес відмежовується від потреби, оскільки суттєво змінюються засади об'єднання людей. Як підтверджують результати дослідження, громада та спільнота є життєстійкою за умов наявності інтересу. Короткотермінові завдання мають перед собою конкретний результат, як тільки він досягається, утрачається мета об'єднання.

4. Спільноти, які об'єднані навколо інтересу, по своїй суті схожі на соціальні мережі. Сфера маркетингу давно намагається створювати навколо певного товару чи послуги мережу прихильників. Для підсилення емоційного зв'язку та відчуття особистого контакту запускають програми лояльності. Побудувати емоційний зв'язок набагато простіше, якщо є розуміння інтересів, а не потреб. Із практичного погляду сфера маркетингу намагається створювати мережі прихильників, яких об'єднує інтерес.

5. Підтримка "інакшості", а в соціальному плані – слабкості, дає поштовх до розвитку та суспільних зрушень. Поява наукових і творчих спільнот ілюструє як перехід від потреби до інтересу змінює навколишній нас світ.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є виявлення сутності нових "соціальних інтересів" і з'ясування, як їхня актуалізація впливає на психологічне благополуччя індивіда. Реального емпіричного підтвердження вимагає теза, що організаційні утворення, об'єднані навколо інтересу, мають більшу стійкість і життєздатність.

Список використаних джерел

1. Олександров Д. В. Поняття "інтерес" у сучасній західній соціології / Д. В. Олександров // Соціологічні дослідження, 2014. – № 8. – С. 57–66.

2. Айзикович А. С. Важная социологическая проблема / А. С. Айзикович // Вопр. философии, 1965. – № 11.
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 1999. – 720 с.
4. Шукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике / Г. И. Шукина. – М.: Педагогика, 1971. – 352 с.
5. Фрейдджер Р. Личность. Теории, упражнения, эксперименты / Р. Фрейдджер, Д. Фейдимен. – СПб.: Прайм.Єврознак, 2006. – 704 с.
6. Здравомыслов А. Г. Потребности, интересы, ценности / А. Г. Здравомыслов. – М.: Политиздат, 1986. – 223 с.
7. Manaster G. J., Zeynep C., Knill M. Social interest, the individual and society: Practical and theoretical considerations / G. J. Manaster, C. Zeynep, M. Knill // The Journal of Individual Psychology, 2003. – № 59(2). – P. 109–122
8. https://www.researchgate.net/publication/232578851_Interest_and_Interests_The_Psychology_of_Constructive_Capriciousness / Silvia J Paul. Exploring the psychology of Interest. University of Oxford. 2006.
9. https://education.illinois.edu/docs/default-source/edpsy-documents_rounds-pub.pdf?sfvrsn=8eb1b786_0 / Rounds J., Su R. The nature and power of interest. 2014.

References

1. Oleksandrov D. V. Poniattia "interes" u suchasni zakhidni sotsiologii // Sotsiologichni doslidzhennia, 2014 r. – № 8. – S.57–66.
2. Ajzikovich A. S. Vazhnaja sociologicheskaja problema // Voprosy filosofii. 1965. – № 11.
3. Rubinshtejn S. L. Osnovy obshhej psihologii. – SPb.: Piter, 1999. – 720 s.
4. Shukina G. I. Problema poznatel'nogo interesa v pedagogike. – M.: Pedagogika, 1971. – 352 s.
5. Frejdzher R., Fejdimen D. Lichnost'. Teorii, uprazhnenija, jeksperimenty. – SPb.; Prajm. Єvroznak, 2006. – 704 s.
6. Zdravomyslov A. G. Potrebnosti, interesy, cennosti. – M.: Politizdat, 1986. – 223 s.
7. Manaster G. J., Zeynep C., Knill M. Sotsial'nyy interes, indyvid ta suspil'stvo: praktychni ta teoretychni mirkuvannya. Zhurnal indyvidual'noyi psykholohiyi, 59 (2), 2003. – S. 109–122
8. https://www.researchgate.net/publication/232578851_Interest_and_Interests_The_Psychology_of_Constructive_Capriciousness / Silvia J Paul. Vychennya psykholohiyi interesiv. Oksford's'kyi universytet. 2006.
9. https://education.illinois.edu/docs/default-source/edpsy-documents/rounds-pub.pdf?sfvrsn=8eb1b786_0 / Rounds J., Su R. Pryroda ta syl'a interesu. 2014.

Надійшла до редколегії 03.05.19

Рецензовано 10.05.19

L. Lyuta, candidate of Sociology Science, Assistant Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-9140-905X

INTERESTS AS PSYCHOLOGICAL FACTOR OF SOCIAL CHANGES

The article analyses the essence of the concept of "interest". It is analysed the way new social shifts and changes provoke new organizational forms. It is illustrated that merging into new organizational forms is happening on a new basis.

Most often, interest appears in scientific research as emotion, intention, concernment, desire, and activity stimulus. In Soviet psychological science, the concept of interest was identified with the concept of cognitive need. Such needs are distinguished as saturated and unsaturated. This characteristic most clearly illustrates the difference between need and interest. Interest has an unsaturated basis; it is not aimed at producing a specific result.

Interest can remain the same during the life, or the realization of one interest turns to the realization of the next one. Interests can transform over time, but it is not a transformation of interest itself – it is the transformation of the Self-Concept of the individual.

It is presented that interest is always conscious and rational in its essence. The emergence of interest is irrational, it always appears spontaneously.

It has been researched that interest is always the result of activity. Interest opens the field of possibilities in the implementation of ideas. Social changes are different in nature. If they bring a new idea, then such an idea corresponds to the interests, not to the needs. If social changes are dictated by unmet basic needs, then we have a social uprising (revolution). There is no social activity without interest. The space where interests prevail is the space of social change.

Supporting "otherness" in social terms gives impetus to development and social shifts. The emergence of scientific and creative communities illustrates how the transition from need to interest changes the world around us.

Keywords: interest, needs (saturated, unsaturated), social changes, organizational forms, social activity.

Л. Люта, канд. соціолог. наук, доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-9140-905X

ИНТЕРЕС ЯК ПСИХОЛОГІЧЕСКИЙ ФАКТОР СОЦИАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ

Посвящено анализу сущности понятия "интерес". Проанализировано, как социальные изменения провоцируют появление новых организационных форм. Проиллюстрировано, что объединение в новых организационных формах происходит на новых основаниях. Представлено, что интерес всегда осознанный и рациональный по своей сути. Вне интересов не существует социальной активности. Пространство, где преобладают интересы – это пространство социальных изменений.

Ключевые слова: интерес, потребности (насыщаемая, ненасыщаемая), социальные изменения, организационные формы, социальная активность.